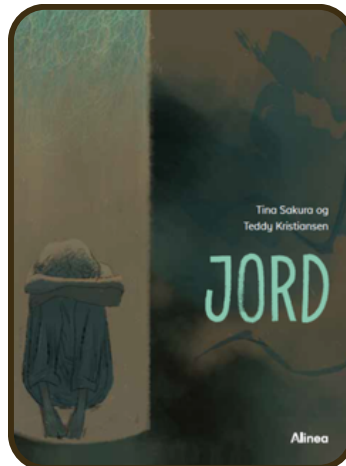
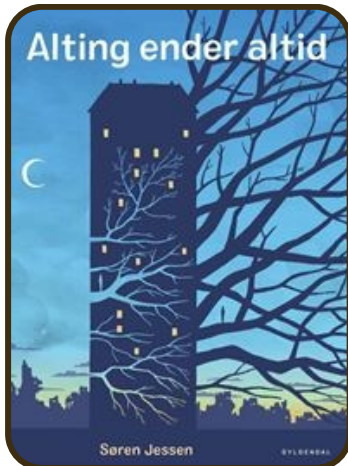
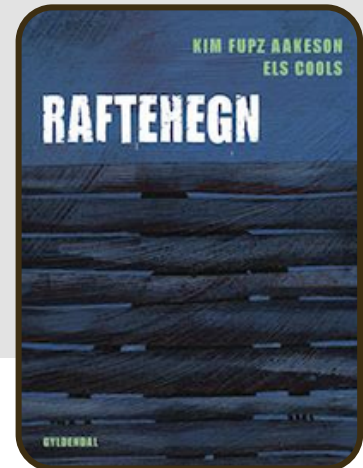
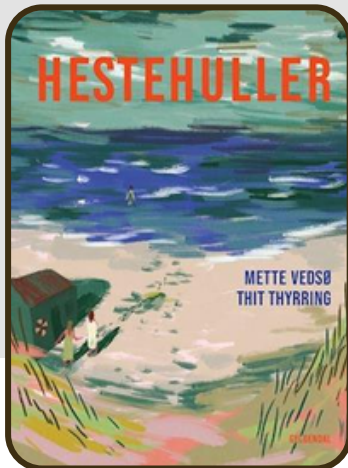

PÆDAGOGISK VEJLEDNING BILLEDNOVELLER (KASSE 2)

TITEL 'BILLEDNOVELLER (KASSE 2)

Tema: Identitet, Klima, Krig, Oprør, Sorg, Selvmord, Ungdom, Venskab m.fl.

Fag: Dansk

Målgruppe: 7. - 10. klasse

Hvad? 'Billednoveller (Kasse 2)' består af ni forskellige billednoveller, der hver findes i fire eksemplarer. Denne billednovelle-kasse indeholder følgende titler: Jord, Mælkebøtteblod, Kom, Mowgli, Så god som ny, Hestehuller, Raftehegn, #parisjetaime, Alting ender altid.

Hvorfor? At arbejde med billednoveller er en fremragende måde at sætte fokus på illustrerede/grafiske fortællinger. De føjer nye elementer til novellegenren og giver samtidig mulighed for fordybelse i sammenhængen, der er mellem tekst og illustrationer. Disse ni billednoveller er udvalgt og sammensat ud fra princippet om at vise eleverne, hvor forskellige outputs der kan komme ud af genren billednovelle. Både tematisk, grafisk, og tekstmæssigt adskiller de sig markant fra hinanden.

Hvordan? Denne pædagogiske vejledning præsenterer kort de ni forskellige titler og giver efterfølgende bud på opgaver og litterære greb, som eleverne kan arbejde med i deres møde med den enkelte billednovelle.

Det er tanken, at kassen netop skal bruges til at fordele de forskellige titler ud til gruppearbejde, så eleverne kan arbejde sammen om de udvalgte billednoveller og dykke ned i genren.

Det vil være en rigtig god idé, hvis man som underviser gemmer nogle af titlerne for eleverne, så de kan fungere som eventuelle prøveoplæg. Som forslag kunne man som lærer vælge tre af titlerne fra - og så lade eleverne møde de resterende seks titler i et gruppearbejde, der ender ud med en præsentation og en fremlæggelse om den enkelte gruppes arbejde med billednovellen. Hermed fornemmer alle elever billednovellens kompleksitet og mangefacetterede indhold og form.

Rigtig god fornøjelse.

Jan Frydensbjerg, VIA CFU

DE NI BILLEDNOVELLER

Raftehegn af Kim Fupz Aakeson og Els Cools

En far har bedt sønnen om hjælp til at bygge og opsætte et raftehegn, der kan afskærme familiens hus fra omverdenen. Umiddelbart går arbejdet fint med raftehegnet. Faren styrer og bestemmer, sønnen retter ind og adlyder farens anvisninger. En kort frokostpause indenfor får dog tydeliggjort, at ikke alt er som det skal være mellem forældrene.

#parisjetaime af Sanne Munk Jensen og Sofie Louise Dam

Vi følger en ung kvinde, der er rejst til Paris med hendes lidt ældre, velhavende kæreste. Hvad der på overfladen synes som et misundelsesværdigt og likeable kæresteforhold, fornemmer man langsomt er en redigeret virkelighed. Det overfladiske træder tydeligere og tydeligere frem, i takt med mere og mere upersonlige hashtags.

DE NI BILLEDNOVELLER

Jord af Tina Sakura og Teddy Kristiansen

Lærke er en helt almindelig pige, som går i skole. Hun har venner og går til fægtning, men hun bliver ramt af en depression, hvor mørket omslutter hende. I sommerferien får hun et fritidsjob på et gartneri. I kontakten med planter, jorden og gode mennesker mærker hun langsomt livet blive lysere. Og så møder hun Morten.

Mælkebøtteblod af Merete Pryds Helle og Katrine Louise Jakobsen

En poetisk klimafortælling om Rødlisten. Listen over truede arter i Danmark. Med rødlisten i hånden bevæger to sig dybt ind i skoven. Her møder de en verden i forandring. Rød og skræmmende. De går på stier spundet af de arter, der er truet med at forsvinde. De taler om naturen og klimaet - og om angst og håb, forandring og forvandling.

Kom af Marianne Iben Hansen og Lillian Brøgger

I 'Kom' er to folkeskoleveninder kommet på gymnasiet. Førhen delte de alt med hinanden, men nu hvor de er startet på gymnasiet har alt forandret sig. Den ene pige lander uden for fællesskabet, og den anden pige føler, at veninden er barnlig - derfor bliver hun lige så stille flov over hendes selskab og begynder at vælge hende fra. En fest bliver skæbnesvanger for venskabet. Billednovellen er skrevet som et langt rim.

Mowgli af Sarah Engell og Cato Tahu Jensen

Barsk fortælling om et af de såkaldte Mowgli-børn, der lever isoleret fra omverdenen. En pige bor i mørke bag en låst dør. Hun har aldrig set himlen, solen eller stjernerne. Men hun er ikke alene. Mor er der også, og hun er hurtig, stærk, modig - og rigtig god til at kravle langs panelerne. Og gennem ristens tremmer kan pigen høre nogen synge.

Så god som ny af Kristina Aamand og Solveig Agerbak

Maryam betyder ærbar på arabisk. Og Maryam ved godt, at man for alt i verden må være ærbar. Det betyder, at man skal passe på sig selv - og især på drengene. Maryams moster, siger at en mand kan mærke, om man er brugt. Derfor beslutter hun sig for en operation, der vil gøre hende så god som ny.

Hestehuller af Mette Vedsø og Thit Thyrring

Marie har veninden Jos med i sommerhus. Her er der tradition for, at Maries mors barndomsveninde også ankommer med datteren på slæb. Gydder er ikke helt normal. Irritationen over Gyddes tilstedeværelse, når man både ønsker venindetid og har fået drenge på hjernen, får i løbet af novellen Marie til at handle ondsindet og passivt, da Gydder pludselig kommer i fare.

Alting ender altid af Søren Jessen

Et barn skjuler sig med sin far under en bombehærged by, der fortsat belejres af droner. Om natten sniger de sig op over jorden for at lede efter mad i ly af mørket - men meget af tiden ligger barnet og tænker på alt det, krigen har taget ... moren, bedsteforældrene, det lyse, normale liv ..

FORSLAG TIL LITTERÆRE GREB

Nedenfor er der samlet en række forslag til litterære greb, der kan være analysetilgange til genren billednovelle. Tanken bag kassen med billednoveller, er, at eleverne arbejder i grupper med hver deres billednovelle. Præsenter derfor eleverne for disse muligheder og lad dem udvælge 5 af de litterære greb, som de herefter skal arbejde med, løse og fremlægge/fremvise for resten af klassen, når de har arbejdet færdigt med deres billednovelle. Et tidsforbrug til et sådant gruppearbejde kan eksempelvis være alle dansktimer i en uge, inklusiv læsning og valg af billednovelle.

De forskellige litterære greb er alle taget fra Grib Litteraturen 1+2. Her uddybes og forklares de yderligere. Der findes masser af kopiark og skabeloner til de forskellige greb på de to bøgers medfølgende hjemmeside; <https://griblitteraturen.gyldendal.dk/>

De 10 Bud

En hurtig måde at lave analysearbejde på, hvor eleverne med udgangspunkt i tallet skal skrive forholdsvis kort om flere forskellige analyseområder.

Citatfigur

Med udgangspunkt i et centralt citat fra billednovellen, som eleverne selv vælger, skal de efterfølgende skabe en visuel figur, der passer til billednovellens tema og handling. Citatfiguren kan både tegnes, klippes, bygges eller digitaliseres.

Haiku-resumé

Lad eleverne give et kort resumé af billednovellen i form af et haiku-digt. Med 5, 7 og 5 stavelser skal de kort og præcist redegøre for det væsentligste i handlingen.

Litteraturkuffert

Eleverne skal med udgangspunkt i billednovellens handling og temaer samle en litteraturkuffert, der indeholder en række genstande, der refererer til indholdet i fortællingen. Kufferten kan også være en kasse, en kiste eller noget helt andet.

Omskriv til opskrift

Først taler man om hvilke måleenheder, eleverne kan huske fra opskrifter. Herefter snakker man om hvilket indhold, der var i billednovellen. Tænk både på tekst, illustrationer, særlige situationer, vigtige personer, stemning, sprog, skrivemåde og egen vurdering. Hermed har man tekstens ingredienser - sæt dem sammen med de forskellige mulige måleenheder på en sproglig, kreativ måde, der understreger tekstens indhold og form.

Det litterære talkshow

Lad eleverne udvælge et dilemma i teksten, og herefter omforme og beskrive det til et talkshow, der afslutningsvis kan finde sted på klassen. Her læses dilemmaet op og en gruppe af eleverne vælges til at diskutere billednovellens problematik.

FORSLAG TIL LITTERÆRE GREB

Litterær Aktivisme

Med udgangspunkt i billednovellens tema og budskab, skal eleverne vælge og gennemføre en aktivistisk handling, som kan være med til at gøre en forskel.

Emoji-resumé

Lad eleverne udvælge 30-40 emojis der placeres i den rigtige rækkefølge, og dermed kort genfortæller billednovellens handlingsforløb.

Saml brikkerne

Lad alle elever i gruppen samle deres forståelse af billednovellen i en puslespilsbrik. Her kan de skrive, tegne, citere eller gøre brikken til deres egen på mange forskellige måder. De mange brikker kan samles til et samlet puslespilsbrik, der viser udbyttet af billednovelle-arbejdet.

Ud af boblen, ind i boblen

Fjern tekst fra illustrationerne, inden at eleverne møder billednovellen første gang. Tag en kopi af et udvalgt opslag og fjern teksten. Bed efterfølgende eleverne om at udfylde teksten, uden at de har kendskab til billednovellens handling indhold. Hermed er der fokus på den illustrative opmærksomhed hos eleverne.

EN LYNHURTIG ANALYSEGUIDE TIL BILLEDNOVELLER

På næste side er et forslag til spørgsmål og analysetilgange til genren billednovellen. Den kan eleverne tage udgangspunkt i, når de har været igennem billednovellen første gang og skal i gang med tekstarbejdet.

Lynhurtig analyseguide til **BILLEDNOVELLER**

01

- Hvad er dit førstehåndsindtryk af billednovellen?
- Hvad rører forsiden og bagsiden?
- Hvilke tanker sætter titlen og forsideillustrationen i gang?

Tekst vs Billeder

Vores forståelse af billednovellen sker i mødet mellem tekst og billeder. Det kalder vi for ikonoteksten. Det møde kan ske på flere forskellige måder, fx:

- symmetrisk, hvor den samme historie fortælles
- kontrapunktisk, hvor to forskellige historier fortælles
- kompletterende, hvor de to historier fuldender hinanden

Illustrationerne

- Hvad lægger du først mærke til i illustrationerne. Farvevalget, stemningen, teknikken, de grafiske valg?
- Hvad kendetegner billedbeskæringen, perspektivvalg, kompositionen, linjerne og motiverne?
- Er der symboler gemt eller intertekstuelle referencer?

02

- Har billednovellen klassiske tegn fra novelle-genren? Fx:

- en åben indledning, in medias res
- foregår på kort tid med få personer
- vendepunkter og en tydelig konflikt
- en udvikling hos hovedkarakteren
- en slutning, der ligger op til tolkning

03

- Hvad er billednovellens tema?
- Hvordan kommer temaet til udtryk i tekst og illustrationer?

Teksten

Forhold dig til disse analyseområder, når du har fokus på teksten og din samlede forståelse af billednovellen:

- Billednovellens sprog, litterære stemning og replikker
- Fortællerforhold - og betydningen for vores forståelse
- Tekstens komposition og centrale vendepunkter
- Fortællingens tid og miljø
- Relevante genretræk og mulige perspektiveringsveje

JAN FRYDENSBJERG

cfu